

Samenvatting uitspraken Rechtbank Amsterdam d.d. 29 november 2006

Aansprakelijkheid Hoogheemraadschap jegens de Gemeente De Ronde Venen/Bewoners naar aanleiding van de dijkverschuiving te Wilnis op 26 augustus 2003 op grond van artikel 6:174 BW, althans artikel 6:162 BW.

Feiten

In de nacht van 25 op 26 augustus is de kade verschoven, er is ongeveer 230.000 kubieke meter water uit de tussenboezem de woonwijk en de polder ingestroomd.

De kade is een secundaire, regionale waterkering, voor dit soort waterkeringen bestaan* geen wettelijke normen.

Het technisch onderzoeksinstituut GeoDelft heeft in opdracht van het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (hierna: AGV) onderzoek gedaan naar de oorzaak van de kadeverschuiving.

In 2004 hebben provincie Utrecht, gemeente De Ronde Venen (hierna: gemeente) en AGV de Commissie Houben ingesteld met als opdracht het uitvoeren van een nadere toets op hoofdlijnen. In december 2004 bracht de commissie het rapport "Wat Wilnis ons leert" uit. De conclusies van GeoDelft werden in dit rapport overgenomen en er werd geconcludeerd dat AGV niet in zijn publieke zorgplicht tekort is geschoten.

In januari 2005 is door de heer Van Baars, in opdracht van de gemeente, het rapport "De afgeschoven veendijk van Wilnis" verschenen. Hierin werd een andere oorzaak van de verschuiving beschreven. AGV is door de gemeente en bewoners (hierna: eisers) schriftelijk aansprakelijk gesteld voor de door hen geleden schade.

Geschil

Gemeente heeft gevorderd dat AGV wordt veroordeeld tot vergoeding van de kosten van bestrijding en herstel die de gemeente heeft gemaakt als gevolg van de kadeverschuiving.

Bewoners hebben gevorderd dat AGV wordt veroordeeld tot vergoeding van hun geleden en nog te lijden schade.

Eisers hebben gesteld dat de kade onvoldoende sterk was en er geen sprake was van extreme omstandigheden ten tijde van de verschuiving, hierbij werd verwezen naar het rapport van de heer van Baars. Eisers stellen AGV aansprakelijk op grond van art. 6:174 BW, althans 6:162 BW.

AGV bestrijdt de vordering, onder verwijzing naar de rapporten van Geodelft en de commissie Houben, en stelt dat de kade voldeed aan alle eisen die daaraan in de gegeven omstandigheden mochten worden gesteld.

Beoordeling

Voldeed de kade aan de daaraan in de gegeven omstandigheden te stellen eisen? Bepalend hierbij is aan welke eisen de kade diende te voldoen. Van belang is de stand van kennis en techniek ten tijde van de verschuiving.

Onbetwist vastgesteld:

De Technische Adviescommissie voor de Waterkeringen (hierna: TAW) heeft een betrouwbare beoordelingsmethode voor secundaire waterkeringen ontwikkeld en neergelegd in diverse in 1993 uitgebrachte rapporten. TAW heeft na de verschuiving de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat te kennen gegeven dat er in die rapporten geen rekening is gehouden met het effect van extreme droogte. Een in 1998 verschenen adviesrapport van Fugro Ingenieursbureau is door het IPO overgenomen, in dit rapport wordt de normstelling voor de veiligheid van boezemkaden besproken. Er is* door de provincies nog geen normering voor boezemkaden vastgesteld. De richtlijn van Fugro wordt in de praktijk wel toegepast, ook op tussenboezemkaden.

* Ten tijde van de verschuiving waren er geen wettelijke normen. Met de inwerkingtreding van de verordening Waterkering West-Nederland van 1 oktober 2006 zijn veiligheidsnormen voor boezemkaden vastgesteld.

De Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer stelt in het rapport “Naar een draaiboek voor droogtegevoelige kaden” (2005) vast dat extreme droogte een ‘nieuwe’ belastingssituatie voor kaden is.

De rechtbank gaat er vanuit dat tot 26 augustus 2003 droogte niet werd gezien als bedreiging voor de stabiliteit en veiligheid van waterkeringen.

Er bestonden geen richtlijnen voor inspecties van verdroogde kaden en beoordeling van de veiligheid daarvan. Programma’s van kade-inspectie waren gericht op faalverschijnselen gerelateerd aan de situatie hoog water en extreme neerslag.

Gesteld werd dat reeds in 1975 de kade was afgekeurd door TAW, dit blijkt ook uit de rapportages van TAW in 1993.

In 1983 heeft AGV, om aan de eisen van TAW te voldoen, het waterpeil in de tussenboezem 20 cm verlaagd waardoor de belasting van de kade werd verminderd.

De rechtbank is van mening dat de rapportages van TAW geen rekening hielden met droogte en gestelde is hier dus niet van belang.

In 2002 is de betreffende kade overstroomd bij hoog water, de kade was daar dus lager dan op andere plaatsen. De kade is echter niet bezweken en de enkele stelling dat de kade hierdoor schade kan hebben opgelopen treft geen doel.

Droogte was ten tijde van de kadeverschuiving geen bekende belastingssituatie, hierdoor is het niet van doorslaggevend belang welke oorzaaktheorie de meest aannemelijke is. AGV is niet aansprakelijk voor het bezwijken van de kade op grond van art. 6:174 BW.

Wat betreft de onrechtmatige daad (art. 6:162 BW) rust de stelplicht en bewijslast op de eisers. Hier dient te worden beoordeeld of AGV, in aanmerking genomen de concrete omstandigheden van het geval en de verschillende bij zijn beleid betrokken belangen en beperkte middelen, beneden de zorg van een goed beheerder is gebleven.

Eisers hebben gesteld dat AGV tekort is geschoten in het beheer en onderhoud van de kade. Dit werd mede in verband gebracht met de afkeuring van de kade door TAW en de niet adequate onderhoudsmaatregelen naar aanleiding van de afkeuring.

AGV heeft aangevoerd dat hij na de TAW-rapportage van 1993 een inventarisatie heeft gemaakt van noodzakelijke verbeteringen, er werd besloten 76 km boezemkade te verhogen in de periode 1999-2005. Omdat het verlagen van het waterpeil voor boezemkaden, anders dan bij tussenboezemkaden, geen adequate maatregel is, is prioriteit gegeven aan het verbeteren van de boezemkaden.

De rechtbank is het met AGV eens en vindt dat gezien de stand van kennis en techniek voor de verschuiving hier AGV niet tekort is geschoten in zijn zorgplicht.

Ook eisers stelling dat AGV niets heeft ondernomen na klachten van burgers, brieven van gemeente, Unie van waterschappen en Minister van Binnenlandse Zaken treft geen doel. AGV heeft na de overstroming in 2002 een tuimelkade aangebracht tussen de beschoeiing en het fietspad, de toen bekende belastingssituaties gaven geen aanleiding tot verdere maatregelen.

Wegens onvoldoende onderbouwing gaat de rechtbank niet in op de bewering van de bewoners dat AGV nalatig is geweest door het niet laten zakken van een schotbalk waardoor de schade minder groot zou zijn geweest.

De conclusie van de rechtbank is dat AGV niet beneden de zorg van een goed beheerder is gebleven. AGV is dus niet aansprakelijk op grond van art. 6:162 BW (onrechtmatige daad).

Zowel gemeente als de bewoners worden als in het ongelijk gestelde partijen in de proceskosten veroordeeld.

